

NOTITIA ALTERA

(THEINER *Disquisitiones criticae*, pag. 341.)

Fratres Ballerini hanc collectionem satis accurate illustrarunt (1), quare lectores ad illos remittimus atque ea tantummodo hic adnotabimus, quæ hujus operis nexum cum aliis collectionibus demonstrare possunt.

Collectio tota in octo libros distribuitur, quorum singuli plures rubricas seu titulos propriis distinctos inscriptionibus habent. Continet liber primus rubricas 27, secundus 38, tertius 30, quartus 40, quintus 8, sextus 23, septimus 16, et octavus 10. Tituli dein modo plura, modo pauciora capitula amplectuntur; sunt qui 100, quandoque plura enumerant. Capitula vero neque numeris neque consuetis summulis distinguuntur, et pro maxima parte inscriptionibus carent.

Ubi vero hæ inscriptiones habentur, generatim tantummodo capituli fontem, seu auctorem indicant, e. gr. Clemens P., Innocentius P., Leo P., Origenes, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, C. Carthaginense, C. Aurelianense, C. Toletanum, etc., etc., ita ut nunquam appareat ex qua pontificum decretali littera, ex quo SS. Patrum vel scriptorum ecclesiasticorum libro, ex quo demum concilio vel

A canone capitulum aliquod depromptum fuerit.

Capitula vero ipsa præcipue ex Anselmi Lucensis compilatione desumpta ac collectioni eodem modo ac illi alteri, de qua nuper locuti sumus, inserta sunt (2). Præter Anselmi collectionem, etiam memoratam illam Anselmo dedicatam (3) auctor adhibuit, qui uti constat, Gregorius nominabatur. Plura quoque in ejus opere exstant capita, quorum fontem detegere minime potuimus.

Ad collectionis utilitatem quod spectat, eam non nisi ad emendandum Gratiani decretum in iis, quæ in Anselmo opere desiderantur et a nostro auctore adjecta sunt, inservire posse arbitramur. Quare in indice, quem de fontibus gratiani decreti adornavimus, ea loca quæ Gratianus a Gregorio mutuatus est, quanta fieri potuit diligentia adnotavimus (4).

Parum vero usui esse poterit hæc nostra collectio, cum singulorum capitulorum fontes varie ita ac generatim indiget, ut tum pro Anselmi recensione, tum pro eorum, quæ Gratianus ab Anselmo accepit, emendatione nihil certi ex ea haberi possit. Præterea ipsorum capitulorum textus mancus est ac mendis ubique refertus.

(1) Loc. cit. P. IV, cap. 17, p. 666-669.
 (2) Ut pateat quomodo collector noster Anselmi Lucensis collectione usus sit, centum priora collectionis nostræ capita, simul cum anselmianis hic apponimus: Polyc. Lib. I. Rubr. I. capp. 1, 4-17. Anselm. I, 7, 52, 56, 67, II, 2, I, 23, II, 39, I, 18, II, 30, I, 69, 58, 49, 63, 37, 61. Polyc. I, c. capp. 22-32. Anselm. VI, I, 14, 13, 28, 44, V, 12, I, 27, 29, 34, II, 46, I, 40, 69. Polyc. I, c. capp. 34-55. Anselm. II, 9, 34, 35, 47, 48, 12, 38, 80, 11, 10, 49, 50, 53, 17, 36. Polyc. I, cit. capp. 38-62. Anselm.

XII, 10, II, 16, XII, 9, H, 23, I, 64. Polyc. I, c. capp. 69-87. Anselm. VI, 101-104, V, 24, 25, II, 73, V, 7, 29. II, 53, I, 26, II, 41, 43, 44, I, 50, 62, II, 36, I, 53. Polyc. I, c. capp. 88-100. Anselm. II, 4, 12, 15, I, 16, 23, 67, II, 14, 27, 28, 29, 56, I, 5 et 6.

(3) In ejusmodi libri eadem rubrica, capitula, quæ sequuntur, ex collectione Anselmo dicata mutuata sunt: Polyc. I, c. capp. 26, 21, 65-66. Anselm. dedic. I, 49 et 30, III, 219, 220, II, 274, 275.

(4) Vide Dissertationem III.

GREGORII PRESBYTERI

EPISTOLA NUNCUPATORIA IN SUAM CANONUM COLLECTIONEM.

D. D. sancti Jacobi Ecclesie pontificali infula digne decorato GREGORII presbyterorum humillimus salutem (5).

Petistis jam dudum et hoc sæpe, ut opus arduum ac supra vires meas aggrederer, librum canonum scilicet, ex Romanorum pontificum decretis, aliorumque sanctorum Patrum auctoritatibus, atque diversis authenticis conciliis utiliora sumens, seriatim componerem. Id vero non idcirco a me inscio pla-

cuit requirere, ut aut vestra sapientia huic labori ut quam multo graviori non sufficeret, aut plures ad id magis idoneos ac prudentiores voluntarie obsecundari præceptioni suæ non habeat; sed ut in hoc magno diu exercitatus, ad aliorum majorum.... instructor et parator efficeret: seu etiam si in aliquo parvitas ingenii mei deficeret, prudentia vestra mihi magistra et auxiliatrix manus extenderet. Cujus inquisitio etsi acre ingenium expeteret, et meis

(5) Oudinus loco laudato ex mss. cod. quos laudat, Colbertinis, titulum qui in Vaticano deest, et nuncupatorie initium producit his verbis: *Prologus*

Gregorii S. Romanæ Ecclesie super excerptum de Romanorum pontificum et aliorum sanctorum auctoritatibus. Dilecto Domino D. sancti Jacobi ecclesie, etc.